

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 393 בס"ד ערש"ק פרי וישלח י"א כסלו תשע"א

פנינים יקרים

וירא יעקב מאד וגו' (ל"ב, ה') ויש לתמוה, הלא ה' הבטיחו 'והנה אנכי עמך ושמרת'ך' (כ"ה, ט"ז) ומדוע נתיירא? רש"י עה"פ 'קטנתי מכל החסדים' (ל"ב, י"א) מסביר נתמעטו זכויותי על ידי החסדים והאמת שעשית עמי, לכך אני ירא שמא משהבטחתני נתלכלכתי בחטא ויגרום לי להמסר ביד עשו, מסביר בעל פרי הארץ החשש של יעקב שמא נתלכלך בחטא שמא ירום לניבו בהבטחת ה', לכן נתיירא. (באהלה של תורה)

וירא יעקב מאד ויצר לו (ל"ב, ה') וירא יעקב מאד - נפל פחד בלבו, ויצר לו - היה צר לו על זה שנפל פחד בלבו ולא היה מספיק חזק באמונתו. (הנצי"ב)

קטנתי מכל החסדים וגו' (ל"ב, י"א) הגר"א מוילנא התנהג בענוה יתירה, שאלו אותו תלמידיו הרי אמרו חז"ל (סוטה ה.) שתלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה שבשמינית גאוה? השיב להם משם ראייה שכוונתם לפסוק השמיני שבפרשה השמינית ששם מובא הכתוב "קטנתי" ללמד שגם ת"ח צריך לזכור את הפסוק הזה ולהיות קטן בעיניו.

קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך, כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשתי מחנות (ל"ב, י"א) מתיירא אני שמא מדת האמונה והבטחון קטנה אצלי, שהרי כאשר עברתי את הירדן סמכתי רק על ה' "כי במקלי עברתי את הירדן הזה" ואילו עתה קיימת סכנה שאסמוך על שני המחנות אשר אתי "ועתה הייתי לשני מחנות". זהו שאמרו נסיון העושר קשה מנסיון העוני. (באהלה של תורה)

קטנתי מכל החסדים (ל"ב, א') האדם הוא "עולם קטן". אם הוא חושב את עצמו "עולם" הריהו קטן, ואם הוא חושב את עצמו קטן הריהו "עולם"...

קטנתי מכל החסדים ומכל האמת (ל"ב, י"א) מה שאני קטן בעיני עצמי גם זה הוא מחדסי הבורא, ביחוד אם מדת הענוה תהיה אצל האדם אחרי כל טוב ושפע, כי ענוה שבאה מחמת עניות וצער אין בכך רבותא. (הרבי מלובלין)

הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבוא והכני אם על בנים (ל"ב, י"ב)... לא "מיד עשו" לכך ירא יעקב אלא גם "מיד אחי" מפני הושטת יד-אח והתקרבות יתירה מצד עשו, במקרה הראשון - גופו של יעקב בסכנה, במקרה השני - גשמתו של יעקב בסכנה.

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו (ל"ב, כ"ה) השווה לדברי הנביא ישעיה (כ, י"א) וגשגב ה' לבדו, זהו שנאמר אין כאל ישורון (דברים לג כו) אין כאל! ומי כאל? ישורון? עם המסוגל לעמוד בדרך סימן שראוי להדמות לווצרו. (לפי בראשית רבה - וישלח)

והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו (ל"ב, ג') ר' יצחק מווארקי היה אומר: הרוצה להנצל משונאיו - ישתדל להתקרב אליהם ולאהוב אותם, כי - כמים הפנים לפנים כן לב האדם באדם (משלי כו, י"ט). וזהו עד גשתו עד אחיו - יעקב השתחוה שבע פעמים עד שהכשיר עצמו לאחורו עד גשתו עד אחיו, כלומר עד שהקריב בנפש לאחיו.

קח נא את ברכתי אשר הובאת לך כי חנני אלקים וכי יש לי כל וגו' (ל"ב, י"א) יעקב אמר כי חנני אלקים וכי יש לי כל, ואילו עשו אמר יש לי רב, כי הרשע אינו מסתפק במה שיש לו, ולכן אמר יש לי רב, ואילו יעקב הסתפק במה שחננו ה' "יש לי כל". (חתם סופר)

וישב יעקב בארץ מגורי אביו וגו' - אלה תולדות יעקב יוסף וגו' (ל"ב, א-ב) רש"י: וישב ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף וכו' ע"ש. יעקב ביקש להתמודד עם העשירות והשלוה בארץ מגורי אביו מיד קפץ עליו רוגזו של יוסף. אז נתברר ליעקב שהנסיון שנגרם ע"י בניו שהיא הקנאה והשנאה מוכיחה שנסיון זה קשה ביותר. (לפי הכתב סופר)

המשק שיחת הרא"ש ז"ע"א ז' ניסן תשל"ג ה'כ"א ל'פס"ו ז"א.

סיבת כל הסיבות. וכמו שאמר דוד המלך: "לך דומיה - תהלה".

ובשביל להגיע לזה צריך האדם לחיות ביסוד שלו בכל פעולה שעושה, ואז יבחין שהחכמה שיש לו אינה יכולה להיות משלו, וכמו שהבהמה יש לה התקשרות לאדון דרך הבהמיות שלה, כך ע"י בחינת דומם שלו הוא מקבל את ההתקשרות לרבש"ע. ולמשל, גביע ריק אינו יכול להשקות אותי ליקר או ערק, למה? כי לא בו נתנו מאומה, והוא יכול להשקות רק מה שנותנים לתוכו. כל התפקיד והתכלית של הכלי הזה היא רק לצמצם ולהעשות כלי בכדי שבאמצעותו יוכלו לשתות את מה שנותנים לתוכו. כמו כן כשהקב"ה נתן בי חכמה, הרי כמו שאם לא נותנים מים בתוך הכוס אי אפשר לשתות ממנה, כך אם הרבש"ע לא משפיע בי חכמה אין בי כלום. לא ידיעות ולא הבנה. כלום יכול הגביע להתגאות שהחכמה שלו היא, הרי אני רק דומם, כמו שדוד המלך אמר "לך דומיה תהילה" - כשאני יודע שלך התהילה אז אני "דומיה".

ועל כן מתי שהאדם טועה ליחס את החכמה וההצלחה אל עצמו, הוא צריך לזכור את השורש שלו ואת הצמצום שלו. ואז כל פעולה שהוא עושה, וכל מילה שיוצאת מהפה שלו, וכל מחשבה שחולפת במוחו, הצמצום שלו שהוא חי בו מראה לו שהוא רק כלי, ויש בו מציאות שנותנת לו את החכמה, ואז הוא חי עמה כגמול עלי אמו ממש.

אבל בדבר זה של הכרת שפלותו אסור לו לאדם להטעות את עצמו ולהשבר. זה שחי בטבע כאשר הוא טועה ונופל - הוא נשבר, אבל זה שחי במציאות דביקות הוי' הנפילה לא שוברת אותו, להיפך, ע"י הנפילה הוא מתוודע שהוא צריך לעשות תשובה - חטאתי ה' לפניך,

אולם להכרה הזו קשה מאד להגיע, כי האדם הוא יסוד האין שתמיד חותר לחכמה וגדלות, ועל כן אפילו כאשר הוא משיג את בורא העולמים הוא לא משיג את השורש הרע שלו ומבשרי - אחזה אלוקה, להיפך, ראשית הוא משיג שהחכמה היא שלו, כי כל מה שהוא לומד וכל מה שהוא עושה הוא פועל באמצעות החכמה, וממילא הוא אוהו את עצמו גדול וחשוב, כי הוא הבין והוא עשה וכו' וכו', ואת החכמה הזו - שהיא פשוט גאוה - הוא מיחס להקב"ה. את הגאוה הזו הוא מכנה "קודשא בריך הוא".

ובכדי להגיע להתקשרות והביטול האמיתיים עליו לחיות תמיד בשורש הרע שלו, וכל הזמן יהיה בפחד שנובע מהכרת הסכנה בה הוא שרוי שמא יסיח את הדעת ממציאות הרע שלו אותה הוא ירד לתקן. כך יהיה קשור כל הזמן לקלקול שלו וזה יהיה תיקון נפשו. כי כשהוא קשור כל הזמן לקלקול שלו הוא חי תמיד עם הקב"ה, עם השורש שמחיה אותו, וכל פעולה ומחשבה שיוצאת מתחת ידו הוא חי עם הכח שמפעיל אותו. וכך הוא חי בתמידות כמו הבהמה שהיה עם האדון. כי אדם שחי תמיד בקלקול שלו, בכל מקום שהוא נמצא, ומה שהוא רק עושה, הוא יכול להבחין שיש חוץ ממנו מציאות שנותנת לו כח. ולא רק מפעולות ודיבור יכיר אותה, אלא מעצם המציאות שלו יראה שיש מציאות המקיימת אותו. כי כמו שהרבש"ע הוא מציאות, בבחינת "חי", כמש"נ "חי חי הוא יודוך", כן לעומת זה האדם הוא בחינת "דומם". וכשהאדם רוצה להגיע למדרגה האמיתית של התקשרות לבורא העולמים ולחיות עמו כגמול עלי אמו, הוא מוכרח להגיע להכרה שאין לו כל חיות ומציאות, ולחיות בבחינת "דומם" זה לעומת זה, אז יוכל להשיג שכל החיות שלו זה הסיבה -

של אדם הראשון קודם החטא. רק כשכל ישראל יהיו בשלימות והצדיקים האמיתיים יגיעו לדרגא שלהם - כל אחד בדרגא שלו - אז נגיע לשלימות התיקון, ואז לא יהיה קיטרוגים. אך עד אז יש לגוף קיום, ויש לו חיות, ובגלל שיש לו חיות יש קיטרוגים מחטא עץ הדעת.

כשהרבש"ע עלה במחשבתו לברוא את העולם צמצם את עצמו עד שהשרה את שכינתו על אדם הראשון שכולל את כל כלל ישראל, ואז האין סוף הגיע לצמצום והשרה את השכינה על כלל ישראל שזה בחינת בשר. זו הכוונה באמרינו "לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה" - אין סוף עם בחינת הצמצום. והתכלית של האדם היא להפוך את הבשר שלו למציאות של קודשא בריך הוא, ועליו לעבוד כ"כ הרבה עד שהחלק האלוקי שבו יחזור לבחינת אין סוף בבחינת בשר. דוד המלך הגיע לבחינה זו, צמצם את עצמו בשכינתיה עד שהגיע לבחינת אין סוף. הוא כבר לא חי עם הצמצום של העולם, רק היה באיחוד עם בחינת האין סוף, והוא חי עם השכל הנעלם מכל רעיון במקום שהמחשבה אינה יכולה להשיג. והיות שדוד הגיע לתכלית הבריאה רצה שיתעלו כל הניצוצות מחטא עץ הדעת ואנו כולנו נחיה באין סוף. אולם עדיין לא היתה השעה כשרה לכך, היות שכל אחד צריך לעשות את העבודה שלו בעצמו ולהגיע לשלימות שלו. ולמרות שהצדיק אמת מסייע בידו, והוא מוכרח את הזכות של הצדיק אמת בכדי שלא יהיו קיטרוגים בדרך, אך כדי להגיע לשלימות האיחוד עם קוב"ה הוא מוכרח לחיות בצמצום שלו, שהחכמה היא מאין, ואז הוא יכול להתייחד עם קוב"ה כמו החמור שמכיר את בעליו ע"י האבוס.

ולא היה דוד ראוי לאותו מעשה אלא להורות לנו ענין זה. להורות לנו שלמרות שהגיע לשיא השלימות - אל תאמין בעצמך עד יום מותך,

וחטאתי נגדי תמיד. כי כל אחד שעובד עם עצמו באמת עליו להגיע לשלימות האמיתית, והרבש"ע - סיבת כל הסיבות - מסבב תמיד שהוא יבחין במה הוא מטעה את עצמו בכדי שעי"ז יבוא אל תיקונו.

העבודה הזו קשה עד מאד ואינה מסתיימת עד שיהיה התיקון הגמור. אפילו דוד המלך שהגיע למציאות האמיתית של שלימות הוי", כמו שאמר "ולבי חלל בקרבי" - הרגתי את יצרי, והרבש"ע קרא עליו "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו". כל זה היה ע"י שהגיע לשלימות של צמצום הטבע שהרבש"ע ברא את הבריאה, ואז הוא יצא מבחינת גוף ונהיה שלימות של בחינת מוח - שלימות של מוח ע"י בחינת אנוש. והיות שהצמצום של האדם הוא מהצמצום של הקדושה, ע"י שלימות הצמצום נדבק באין סוף, בבחינת "לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה". ועם כל זה יצא מפיו "בחנני ונסני".

הטעם שביקש כזאת היה משום שסבר כי היות שהוא דבוק באין סוף הקיום שלו הוא לא ממציאות הטבע, וכלפיו אין למציאות הטבע שום מקום כי הוא שליט על הצמצום של הטבע. הוא אמר "צרפה כליותי" כי המחשבות שלו כבר מזוככות, בחינת "שכל", והוא שליט על הטבע, וממילא הוא לא צריך שמירה כמו אדם שחי במציאות הטבע שאינו מסוגל להתגבר על הרע שלו אלא אם כן תהיה עליו שמירה עליונה, וכאשר הוא הולך לעשות רע יבואו סיבות למנוע אותו ויחלישו את חלק הרע ואז חלק הטוב יכול להתגבר על חלק הרע. דוד המלך סבר שהוא אינו צריך לשמירה זו כיון שכבר יצא מבחינת הטבע, והיות שדוד המלך היה אדם הראשון ובת שבע היתה חוה רצה שע"י שיעמוד בנסיון יתקן את שורש הפגם וכבר יהיה תיקון השלם. אולם בהיות שעד שכל הניצוצות יתלקטו ויהיה בחינה של "מקבץ נדחי עמו ישראל" אי אפשר להגיע לשלימות

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

393
T

והם צריכים להגיע לשלימות שקוב"ה ואוריתא וישראל חד אינון. והיות שכל שורש ושורש מנפש ישראל צריך לתקן את הנפש שלו בכזו שלימות כמו שהצדיק אמת תיקן את השלימות שלו, והתיקון הזה עדיין לא הגיע, לכן לא עלתה מחשבתו של דוד להביא לתיקון הגמור, בכדי ללמד שכל אחד צריך לתקן את השלימות שלו עד שיקובצו כל נדחי עמו ישראל מארבע כנפות הארץ.

המשך יבוא אי"ה

ובכל עת אסור להסיח דעת מן הסכנה שהוא חי בה. ואפילו שהגיע לבחינת "אין סוף" צריך להיות בפחד שלא יאבד את הבחינה הזו. והוא שאומרים "לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו", כלומר, גם בבחינת "יחוד קוב"ה ושכינתיה" צריך להיות בפחד ויראה. וזה יהיה כאשר "ליחד שם י-ה ב-ה", דהיינו שקוב"ה ואורייתא וישראל יהיו חד. כי תכלית הבריאה נבראה בשביל שישראל יקבלו את התורה ויקיימו אותה,

שהשמחה במעונם

הר"ר יצחק יששכרופ ומשפ' להולדת הנכדה

הר"ר בני כץ ומשפ' להולדת הנכדה

הר"ר יהודה לייב יששכרופ ומשפ' להולדת הבת

הר"ר משולם מורגנשטרן ומשפ'

להכנס הנכד לעול המצוות ולהולדת הנכדה

הר"ר יוסי מורגנשטרן ומשפ' להולדת הבת

הר"ר יעקב עקשטיין ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות

הר"ר אהרן שטרנגר ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות

הר"ר משה הופמאן ומשפ' לנישואי הבן

הבה"ח מנחם נחום הופמאן לנישואיו

הר"ר צבי הולד ומשפ' לנישואי הנכדה

הר"ר אלכסנדר יקותיאל הולד ומשפ' לנישואי הבת

הר"ר יהושע אליאסי ומשפ' לנישואי הנכד

משפ' גרדן לנישואי הבן

י"ל ע"י
מערכת החברותא
רח' ערני 3

02 - 5829688 ☎

02 - 5325477 פקס:

5080 ת.ד.

ירושלים 91050

כוס תזכומים

הר"ר יצחק טוקצ'ינסקי הי"ו ומשפחתו החשובה

על פטירת האשה מרת מרים בת ר' שלמה ע"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

